

# Kaubandus-tööstuskoja Teataja

VIII aastakäik

1933

A handwritten signature in black ink, appearing to read "Marris". The signature is written in a cursive style with a large initial 'M' and a long, sweeping tail.

# KAUBANDUS-TÖÖSTUSKOJA

## TEATAJA

Nr. 1. VIII aastakäik

2. jaanuaril 1933

Tellimishind:		Toimetus:	Kuulutuste hinnad:	
Aastas . . .	kr. 2.50	Kaubandus-tööstuskoda, Tallinn, Lai t. 45	1/1 lhk. . .	kr. 40.00
Poolaastas . . .	" 1.50	Kõnetraat 426-15. Toimetaja kõnetunnid:	1/2 " . . .	" 22.00
Välismaale . . .	" 5.00	Igal äripäeval 12—2 p. l.	1/4 " . . .	" 12.00
Poolaastas . . .	" 3.00			Kaanekülgedel—kokkuleppel

**SISU:** Mida ootame uelt aastalt. Uus aasta uute raskustega. Holdkem närvid kõvad! Mida tuleb tööstusettevõttele pidada silmas nädala tööpäevade või päeva töötundide arvu vähendamisel. Raamatute sissevedu tuleks võimaldada II järgu äritunnistusega. Pangatehingult võetava ajutise maksu määrust täiendati. Linakonjunkturi paranemisest Ignisemaal. Majandusellu puutuvald seadusi ja määrusi. Kaubandus-tööstuskoja teateid. Äride register. Abieluvaranduse lahutamise lepinguid. Majanduslikke teateid kodu- ja välismaalt. Tolliteateid. Välisbörseid. Toiduainete turg. Tallinna börsi kursisedel.

### Mida ootame uelt aastalt.

Jälle seisame uue aasta lävel ja püüame vaadata tulevikku, et mõista, mis ta meile võiks tuua. Valusaim kõigist küsimusist — millal lõpeb kriis — seisab kõigil keelel, sest loodame ju, et kriisi möödumisega kaovad kõik raskused.

Siin ei saa teha endale petlikke lootusi, et kriis oma praeguses sügavuses võiks mööduda kergelt ja iseendast, ilma et selleks midagi ette võetaks rahvusvahelises ulatuses. Siin on ainus lahendamistee — sõjavõlgade korraldamine vastavalt võlgnike-riikide kandejõule.

Järgmine oma ulatuselt ning tähtsuselt on tööpuuduse kõrvaldamise küsimus. Miljoneil ja miljoneil üle maailma puudub nende ainus eluüldpidamise võimalus — töö. Ka meie väikese Eesti kohta on töötute arv kasvanud suuremaks kui millalgi enne.

Üleproduktioon on tekkinud vaid sellest, et valmistaja on kaotanud sideme tarvitajaga, mitte aga sellest, nagu ei suudaks inimkond consumeerida kõike produtseeritavat. Tööpuuduse kõrvaldamine loomulikult teel ja tarvitaja viimine sidemesse valmistajaga olgu meie järgmine tähtis ülesanne.

Riiklike eelarvete kaudu hädaabitööde korraldamine põhjustab veelgi suurema ummiku tekkimise, sest riiklikud kulud töötaoleku kõrvaldamiseks laskuvad paratamatult tegutsevaile tööstusile.

Siin on töötundide vähendamine, eriti suurtööstuses, möödapääsmatu. Kõik kodanikud tulevad rakendada tööle, et igaüks teenitud töötasuga võiks ise osta endale vajalisi tarbeaineid, ilma et riigil seda tuleks teha. Kui 8-tunnine tööpäev valmistuse alal tekitab üleproduktiooni, siis on loomulik järeldus sellest — tööpäev tuleb lühendada.

Kui riigid on suutnud viia tasakaalu oma eelarved ja on tasakaalustanud oma väliskaubanduse ning maksubilansid, kui uuesti on tekkinud poliitiline ning majanduslik usaldus ega ole enam vajaline nationalistlik majandamine autarkia põhimõttele, siis — möödub ka kriis, mis meid kõiki rõhub. Siis laheneb ummikusse sattunud välisurgude seisukord iseenesest, kui jälle pääseb maksvusele kapitalide, kaupade ja isikute vaba liiklemine.

Riik ei peaks end segama eramajanduse vahetadesse. Kui liiklemises põiktänaval tekib ummik, on kordniku korraldav

käsi õigel kohal. Tarviline on vaid suuna andmine, kuid kui kordnik paneks käed iga üksiku rooliratta külge, siis tekitaks see veelgi suurema segaduse. Eramajandusele anda suunda on riigi ülesanne, ettevõtete juhtimine aga jäägu eraettevõtjate eneste asjaks. Mõtelgu sellele ka põllumehed, et — nagu talupidamist ei saa juhtida riigiametnik, nii ei saa ta juhtida ka kaubanduslikke ega tööstuslikke ettevõtteid. Peremeheliku hoole vajadus eraettevõtlikkuses peaks leidma rohkem arusaamist riigiasutuste poolt.

Edasi on ilmtingimata vajaline kõigi majanduslikult tegutsevate isikute ja organisatsioonide koondumine ühiseks majanduslikuks frondiks. Iga eraldumine ja killunemine süvendab vaid raskusi.

Eelseisval aastal seisavad ees suuremad konverentsid, kus püütakse lahendada põhjapanevaid majanduspoliitilisi kui ka ra-

handuslikke küsimusi. Ka Eesti majandusringkonnil tuleb endid nende küsimuste jaoks ette valmistada ja varustada teadmiste ning kindlate seisukohtadega. Kõigi nende küsimuste korraldamiseks on viimne aeg nii meil kui ka mujal.

Lähemas tulevikus peab astuma kokku Balti riikide majanduskonverents, et võtta ühiselt seisukoht omavahelistes majandusliku läbikäimise küsimustes ja seada ühiseid sihte tuleviku jaoks ja ühiseks frondiks rahvusvahelistel nõupidamistel.

Nende ja paljude teiste küsimuste lahendamine ootab meid eelseisval uuel aastal. Selleks soovin omapoolt kõigile majandusalal tegutsevaile ringkonnile ja majanduslikult mõtlejaile energilist tegutsemist ja üksmeelt ning palju, palju edu!

J o a k i m P u h k,  
Kaubandus-tööstuskoja  
juhatuses esimees.

## Uus aasta uute raskustega.

### Ei pea aga kaotama julgust.

Uuesti on möödunud üks aasta, kadunud igavikku, kust pole tagasitulekut. Ta on viinud kaasa rohkesti purunenud lootusi, pettumusi ja täitmatuid soove. Me vaatame talle järele kahjutundeta, kuna ta ei suutnud anda seda, mida aasta eest nii tuliselt ihkasime. Me teeme kokkuvõtteid ja näeme, et ta on olnud halvem meile kui aasta jooksul uduselt kartsime. Nüüd on käes see kardetud selgus, kaupmehel ja töösturil halva äribilansi, ametnikul vallandamise või ta ainsa tuluallika — palga — kärpimise, töölisel tööpuuduse näol. Kõiki meid ootab aga maksude tõstmine riigi ja üldsuse kasuks. Äritehingud, elu ja liikumine, on vähenenud, tõmbunud kokku; arvud näitavad hulga suuremat kahanemist igal alal kui see oli aasta tagasi. Kuigi aasta jooksul tuli siit-sealt üksikuid teateid olukorra paranemise kohta ja loodeti näha juba pöördepunkti paranemise poole, siis meil Eestis on raskused aasta jooksul üha suurenenud ja pööret üldise olukorra paranemise poole pole niipea oodata. Ostujõud kärpimiste tagajärjel on veelgi vähenenud võrreldes eelmise aastaga, riigi eelarvet ollakse sunnitud järjest kokku tõmbama, elavus ja liikumine seoses sellega vaibub vastavalt.

Aasta vahetusel, lüües lahti oma arvereamatuis puhta lehekülje, mõtleme igaüks: Mida kirjutab sellele leheküljele uus, saabunud aasta? Kas peame vastu järgmise peatuseni või varise-

me raskuste all kokku juba aasta kestes? Need on mõtted, mis meid käesoleval aastavahetusel paratamatult valdavad.

Mõnigi võib kaotada julguse ja tõmbuda tagasi nagu tigu oma karpil, otsekui ähvardava löögi kartusel. Mõndki ähvardab maha jätta julgus ja töörõõm, kuna raskused on kasvanud liig suureks ja tegutsemine ei tööta anda mingeid tulemusi.

Kas on see õige, kui anname maad üldisele pessimismile, kui laseme julgusetult käed rüppe, kui asume passiivselt äraootavale seisukohale? Ei, kaugeltki mitte. Mida suuremad on raskused, seda suuremad olgu pingutused nende vältimiseks! Ainult mitte kaotada julgust! Taganemine lahinguväljalt, jaanalinna kombel pea peitmine hädaohu eest oleks kindel kaotus. Julgesti ja täis võitlusinduraskustele vastu!

Ainult sel teel on lootust olukorrast saada jagu, tõusta olukorra peremeheks, võita ähvardava vaenlane — kriis. Olgu raskused meile õppetunniks, kust ammutame uut jõudu ja energiat. Hädaldamise ja kaebamistega ei suudeta olukorda parandada, ei suudeta vältida raskusi.

Headel aegadel on inimesel kalduvus jääda loiuks, kaotada oma mõtte ja tahte teravus, unustada, et on olemas ka ebaedu ja raskused, mis

võivad haarda ootamatult. Siis peaks igaüks olema täies varustuses neid vastu võtmas. Kes pole hoolitsenud selle eest, et säiliks ta sõjariistad — tegutsemistahe ja selge pilk olukorrale —, sel on raskustega kokku põrgates alati suus üks „ai“ ja „oh“. Ja sellele on raskustega võitlemine aina kasuks, virgutades teda uuesti

üles pingutama ja kasvatama oma meelteteravust ja energiat.

Nii siis, uuel aastal uue julgusega raskustele vastu! Kes sel kombel asjast kinni võtab, sel ei jää tulemata edu, mida soovime meie lugejale kõigest südamest.

Toimetus.

## Hoidkem närvid kõvad!

Üks raskeist kriisiaastaist on jälle seljataga. Kui oleks praegune kriisi kestvusaeg määratud kindlaks mingisuguse tähtajaga, nagu see oli juutide legendi järgi Egiptuse nälja-aastatega, siis võiksime rõõmutseda: kriisi lõpp oleks aasta võrra lähemal.

Praegune aeg on aga teissugune. Kriis algas pikkamisi ja läheneb ka lõpule pikkamisi, kuid millal ta lõpeb, seda ei saa keegi ennustada.

Igatahes tõeline lõpp pole tal veel lähedal. Seda näitavad mitmed tunnismärgid:

Möödunud aasta lõppes dekreetidega, algav aasta algab dekreetidega.

Möödunud aastal määrati hindade komissar, algaval aastal algab hindade komissar oma tõelist tegevust.

Möödunud aastal räägiti kriisimaksust, algaval aastal pannakse kriisimaks tõeliselt maksma.

Möödunud aastal arutati palkade kärpimisi, algaval aastal annavad palkade kärpimised enast tõsiselt tunda.

Möödunud aastal kannatasid paljud tööpuuduse all, algaval aastal kasvab töötute arv veelgi.

Kas ei ole siis kõigi nende ajamärkide juures vahest õigus neil, kes kipuvad kinnitama, et prae-

gune kapitalistlik maailmakord on jõudnud pankrotti?

Ei!

Sääraseid kriise ja „raskeid aegu“ on meie kapitalistlik maailmakord varemgi üle elanud. Omal ajal kisendasid Roomas ka tuhanded töötud „leiva ja lõbu“ järele, maailmakorda see siiski ei vapustanud. Omal ajal oli Inglismaal suur tööpuudus, kuid see andis pärastisele kapitalismi kasvule seda suurema tõuke.

Ajalugu kordub, midagi pole uut päikese all.

Nagu igal sõjal, nii on ka majanduslikul sõjal kord lõpp. Ja võidab see, kel on kõvemad närvid.

Erakordne aeg nõuab erakordselt kõvu närve. Ajaraskustes tuleb meie majandustegelasil oma närve karastada, et eelolevatele raskustele püsivamalt panna vastu.

Ja kes praeguses võitluses jääb alla, sel on raske kriisi lahenedes ennast asetada võistlejate ridadesse.

Minu uue aasta soov kõigile majandustegelastele: hoidkem närvid kõvad! Andku algav aasta meile rohkesti kõvu närve ja kindlat enesevalitsemist!

R. Berendsen,

K.-t.-koja nõunik.

## Mida tuleb tööstusettevõttele pidada silmas nädala tööpäevade või päeva töötundide arvu vähendamisel.

Viimasel ajal on mitmes tööstuslikus ettevõttes valitseva tööpuuduse tõttu ühe osa tööliste vallandamise ärahoidmiseks vähendatud nädala tööpäevade arvu või lühendatud maksvat 8-tunnist tööpäeva mõne tunni võrra. Kahjuks ei ole tööaja lühendamise läbiviimisel kõik ettevõtted täpselt pidanud kinni kõigist vorminõudeist. Nad ei ole tööaja lühendamise läbiviimist teinud sel viisil teatavaks töölistele nagu see on ette nähtud tööstusliku töö seadustikus. Seda asjaolu on mitme ettevõtte töölised kasutanud ära ja, haarates kinni ettevõtte poolt tehtud vormivigadest, nõua-

vad nüüd tagantjärele töötasu ka tööaja lühendamise tõttu tegemata jäänud töötundide eest, vaatamata sellele, et ettevõtte tööaja lühendamise töölistele kas kuulutus teel või muul viisil õigel ajal tegi teatavaks. Olgugi et töölistel säärasel korral on vormiliselt seda õigus nõuda, on ometi kõigile selge, milleks säärast nõudmist tuleb pidada ja kui võrd ebameeldivalt rabab säärane nõudmine neid ettevõtjaid, kes olid juhitud heast tahtest tööd tööliste vahel jaotada ühetasaselt ja ära hoida vallandamisi.

Selleks, et hoida ära edaspidi säärased vigu

ja võimalikke nõudmisi tööliste poolt, juhime ettevõtete tähelepanu järgmistele tööstusliku töö seadustiku eeskirjadele:

Tööstusliku töö seadustiku § 53 järgi on keeldud kahenädalase etteütlemiseta vähendada nädala tööpäevade või päeva töötundide arvu.

Nädala tööpäevade arvu või päeva töötundide arvu piiramine on tööliste teenistustingimuste muutmine. Töölise teenistustingimusi ei saa muuta või täiendada tööliste ja tööandja vaheliste suusõnaliste kokkulepetega, kuigi need kokkulepped oleksid tõestatud kirjalike dokumentidega,

näiteks väljapandud kuulutusega, vaid tööaja lühendamiseks tuleb töölistele anda teada vastava sissekandega palgaraamatusse. See teadaanne peab palgaraamatusse olema sisse kantud kolme nädalat enne tööaja lühendamise läbiviimist.

Kui kavatsetakse vähendada päeva töötundide arvu, siis peab pärast vastava teadaande sissekandmist palgaraamatusse ka muutma sisekorra määrusi, sest päeva töötundide arvu vähendamisega muudetakse töö alguse või lõpu aega. Sisekorra määrused ja nende muudatused peab laskma kinnitada tööinspektoril.

## Raamatute sissevedu tuleks võimaldada II järgu äritunnistustega.

Juba novembris 1931. a. esinesid raamatukaupmehed palvega, et ärimaksuseaduse muutmise seadus, mis 6. nov. 1931. a. riigikogu poolt vastu võeti, muudetakse selles mõttes, et raamatuid lubataks sisse vedada II järgu äritunnistustega. Põhjenduseks toodi, et II järgu raamatukauplused ei suuda muretseda I järgu tunnistusi, kuna see tõstab nende põhiärimaksu üle nelja korra (I järk Kr. 468.—, II järk — Kr. 109.20), mis omakord suurendab tunduvalt raamatute hinda. Selle tagajärjel kujunevad aga raamatukaupluste väikesed läbikäigud veelgi vähemaks, kuna tarvitajad hakkavad raamatuid välismaalt tellima otsekohe ja hinnaalandus, mille said meie raamatukauplejad vahelikusuna, läheb siis välismaa raamatukauplejale.

Kaubandus-tööstuskoda leidis raamatukauplejate palve olevat täiesti põhjendatud, seda enam, et meil välismaalt tellitakse peaaegselt just teaduslikke ja tarvilisi käsiraamatuid, mida eesti keeles pole olemas ega suudeta lähemal ajal välja anda, ja esitas toleaeegsele majandus-

ministrile märgukirja, paludes raamatukauplejate palvele tulla vastu. Ühtlasi paluti majandusministrit, kui I järgu äritunnistuse nõue raamatute sisseveoks jääb maksma, esitada riigikogule ettepanek ärimaksuseaduse muutmiseks selles mõttes, et I järgu äritunnistused liigitataks kaupade järgi, näiteks määrates I järgu äritunnistuse hinna raamatute sisseveoks odavamana kui manufaktuur- ja koloniaalkaupade alal. Tolleaegne majandusminister jättis raamatukaupmeeste palve ja koja põhjendatud seisukohad tähele panemata.

Kuna raamatukauplejail see on äärmiselt valus küsimus, on nad selle uuesti üles võtnud ja paluvad I järgu äritunnistuste liigitamist viia läbi.

Tahame loota, et praegune majandusminister koja märgukirjas 14. nov. 1931. a. toodud põhimõtteid ja seisukohti I järgu äritunnistuste liigitamise asjus pooldab ja riigikogus esineb vastava seaduseelnõuga ärimaksuseaduse muutmiseks.

## Pangatehinguilt võetava ajutise maksu määrust täiendati.

Kui pangatehinguilt võetava ajutise maksu määruse esinõu oli arutusel majandusministreeariumis, juhtisid Kaubandus-tööstuskoja esindajad valitsuse esindajate tähelepanu muuseas ka sellele, et pangatehingute maksustamine võib kujuneda lubamatuks äritehingute tagantjärele maksustamiseks, kui määruks vastavaid vabastavaid erandeid ette ei nähta. Arusaadav, et kaupmeestel ja tööstureil osutub võimatuks tagantjärele veeretada ostjatele ja tellijatele nimetatud maksu, kuna kaup ja toorained, mille võla

tasumiselt seda maksu nüüd tuli tasuda, on ammugi müüdnud. Seega langeks see maks täie raskusega ärieringkondadele. Seda raskust ei suudaks aga viimased kanda, sest maksu tuleb maksa ka siis, kui äritehing lõpetati kahjuga; enamal jaol juhtumeil on aga äri bruttokasu olnud isegi vähem kui kavatsesetav maks. Säärast raskust kanda käiks meie ärieringkondadele üle jõu ja uus maks võiks kujuneda ettevõttele ruineerivaks.

Seepärast nõudsid Kaubandus-tööstuskoja

esindajad, et määrusesse võetaks eeskiri, mis säärase tagantjärele maksustamise keelaks. Valitsuse esindajad tunnustasid seda nõuet ja lubasid määruse kava täiendada selles mõttes, et maksust vabastataks tehingud, mis toimetatakse nende kohustuste täitmiseks, mis on tekkinud kaupade ostudest, kui ostuks vajalise valuuta nõudmine oli Eesti Pangas registreeritud. Nagu hiljem selgus, puudus määruses säärane vabastus, missugune asjaolu tekitas ärringkondate väga suurt ärevust.

Esiletoodud põhjustel Kaubandus-tööstuskoda esitas hra riigivanemale ja majandusministrile märgukirjad, milles paluti muuta kõnesolevat määrust ja nimetatud tehingud maksust vabastada.

Määruse kava arutamisel juhtisid koja esindajad tähelepanu ka sellele, et maksu sissenõudmise viis kujuneb krediitastutustele väga koormavaks, ja soovitasid muuta sissenõudmise korra. Nad tegid oma poolt ka konkreetseid ettepanekuid. Neid koja ettepanekuid ei arvestatud ja maksu võtmise kord oli määruses siiski kujunenud tehniliselt sobimatuks ning ähvardas krediitastutustele tuua uusi raskusi.

Seepärast palus koda muuta kõnesolevat määrust ka selles mõttes, et maksu sissenõudmise kord lihtsustataks.

Samuti otsustati määruse arutamisel, et määruses leiduv mõiste: „Välismaal asuva ettevõtte või isiku“ — on ebaselge ja võib elus tuua raskusi. See kartus ongi täitunud, nagu me kuuleme pangaringkondatest.

Ka selles osas palus koda kõnesolevat määrust vastavalt muuta.

Nüüd, enne jõule, avaldatigi R. T. nr. 98 — 1932. a. valitsuse poolt vastuvõetud täiendus kõnesolevale määrusele.

Selle täienduse järgi on maksust vabastatud järgmised pangatehingud: välismaksuvahendite müük raudteevalitsusele ja postivalitsusele vastastikuste arvete õiendamiseks rahvusvahelise

liiklemise alal välismaa raudteedele, laeva- ja õhuliinidele, postivalitsustele ja reisibüroodele; Eestis asuvate välisriikide saatkondade ja isiklikud välissaatkondade juhtide, saatkondade diplomaatlikku koosseisu kuuluvate liikmete ja kutsekonsulite mittekaubanduslikud tehingud; Eestis asuvate välisriikide saatkondade ja konsulaatide poolt Eestis sissekasseeritud konsulaarmaksude ja -lõivude välismaale ülekandmine, kuid ainult nende saatkondade või konsulaatide saateerikide välisministeeriumi või riigi panga nimele; välisarvete ja vekslite tasumine, millised Eesti Pangas registreeritud ja mille tasumiseks välismaksuvahendeid on ette lubatud Eesti Panga poolt enne 1. dets. 1932. a. tingimusel, kui vastavad kaubad on toodud sisse ja tollikorraaldusest lastud välja enne 1. dets. 1932; vekslite välismaale saatmine; summad, mis makstakse välismaal alaliselt asuvate või seal ajutiselt viibivate isikute ja ettevõtete kasuks ega kuulu ülekandmiseks välismaale, vaid kasutatakse sisemaal, kusjuures võetakse kohustus arve omanikelt, et juhul, kui ta tähendatud arvelt siiski hiljem üle kannab summasid välismaale, ta ise tasub ära vastavalt summadelt pangatehingult võetava ajutise maksu.

Peale selle majandusministril on õigus vabastada ajutisest maksust ja lubada maksta tagasi juba tasutud maksu pangatehingute summadelt, mis kulutatakse: 1) kaupade eksporteerimisega seotud kulude katmiseks; 2) eksportkaupade tootmise otstarbel valmistusvahendite, toor- ja abiainetega, samuti väetisainetega sisseveoks; 3) eksporditööstuse välislaenude ja mitte üle 8% aastas nendelt maksvate protsentide ja kulude tasumiseks; 4) reisibüroode poolt rahvusvahelise liiklemisega seotud arvete õiendamiseks välismaaliste raudteedega, laeva- ja õhuliinidega, postivalitsustega või reisibüroodega; 5) kindlustusseltside poolt makstavad preemiad, provisjonid ja kahjutasud välismaalistele kindlustusseltsidele.

## Linakonjunkturi paranemisest Inglismaal.

Peakonsul Londonis kirjutab: Isiklikust kokkusaamisest kolme suurema linafirmaga olen mulje saanud, et nemad praegusi hindu arvavad madalaks ja edaspidist hinnalangemist ei näe ette. Linahind maailmaturul on kahes tegurist, need on esiteks teiste kiudainete hinnad, eriti puuvillahind, ja teiseks, veel suuremal määral, vene linapoliitika. Mis puutub puuvillahin-nasse, siis oli enne sõda teatav normaalvahet

puuvillahinna ja linahinna vahel, viimaseil ennesõjaaegseil aastail oli puuvillahind 7 penci nael, linahind 38 naelsterlingit per tonn. Väike puuvillahinna paranemine ja sellele järgnev puuvillase riide hinna tõus kutsus välja suuremat huvi linase riide vastu ja ühes sellega tõuseb siis ka linahind. Linahind on praegu umbes sama, mis ta oli enne sõda, £ 36 — £ 37 (kullas), kuid puuvillahind on veel palju madalam, kullas on ta

praegu umbes 3,65 penci naela eest. Selle kalkulatsiooni juures oleks siis linahind ka praegu veel kõrge võrreldes puuvillahinnaga, kuid enne-sõjaaegne kalkulatsioon ei ole praegu enam mõõduandev. Osa alatisist puuvillase riide tarvitajaist on kunstiidi tarvitamisele üle läinud; hoolimata majanduslikust depressioonist on puuvilla nõudmine iseendast vähenenud, seepärast ka protsentuaalne hinnalangus peaks olema suurem kui linal, mille produktsioon näitab langevat tendentsi. Suuremad linainportijad arvavad seepärast, et praegust hinnavahekorda lina ja puuvilla vahel praegusel ajal normaalseks võib pidada ja puuvillahinna paranemine kindlasti ka linahinna paranemise välja kutsub. Linaproduktsioon on 1931. aastast saadik langenud umbes 20% (740 tuhandelt tonnilt 620 tuhande tonnini 1931. a.). Sellest produtseeris enne sõda Vene 60%, kõik teised riigid koos 40%, peale sõda on Vene osa tõusnud 80%-ni, s. t. ta on kasvanud ka absoluutseis arvudes, kuna teiste riikide osa 50% võrra on langenud. Niisuguse produktsiooni jaotus näitab seetõttu, kuivõrd Vene monopolistina linaturu hindu võib määrata. Uue lina-saagi kohta on kuulda, et ta jälle palju madalam olevat kui enne, näit. Lätis 8000 tonni; endistel aastatel on Lätist kuni 18.000 tonni välja veetud. Venes olevat lina külvipind küll suurem, kuid saak olevat madalam, ja Vene väljaveo-võime vähem läinud aastast. Ka rahapuuduse tõttu olevat eksportimaades suurenenud kodumaa lina konsuurn, kuna talupojad mitmes kohas kodukoetud linast riidet on hakanud tarvitama raha puudusel valmisriide ostmiseks. Kõik need asjaolud kokkuvõetult annavad importööridele põhjust optimismiks hindade suhtes, seda enam, et eelmisest hooajast uuele hooajale peagu midagi ei ole üle kantud ja lõngatagavarad ketramisvabrikuis ka minimaalsed olevat. Linase riide tööstus Inglismaal on üks vähestest tööstustest, kus seisukord on paranenud, hoolimata majan-

duslikust depressioonist: välja veetud on 10 kuu jooksul rohkem kui kahe aasta eest, eriti on suurenenud väljavedu Ameerikasse ja Austraaliasse.

Linaturu seisukorra hindamiseks peab aga arvestama seda, et peamisis linainportimaades — Prantsusmaal ja Belgias — niisugust paranemist ei ole märgata.

Mis puutub eriti Eesti lina, siis räägiti, et eriti Võru lina viimasel ajal on muutunud liig pehmeks ja paljud selle endisist tarvitajaist ei tahtvat seda nüüd mingi hinna eest. Minu küsimuse peale, mis selle pehmuse põhjuseks võiks olla, kuulsin, et seda ei teata, seda omadust olevat ainult uuemal ajal olnud märgata ja võib olla, et mõni väetisaine selles on süüdi. Üldse räägiti, et meie linakontroll ei olevat niisugusel kõrgusel kui Lätis, üksikud lina-sordid asetatakse meil liig kõrgesse klassi, Läti sama klassi lina aga vastavat ka samale klassile. Meie klassifikatsiooni juures hinnatakse meie lina ühe või kahe klassi võrra madalamale. Avaldati arvamist, et peaksime oma klassifikatsiooni nõudmisi tõstma või meie klasside hindu paari naela võrra madalamale viima, et endist huvi Eesti lina vastu tõsta. Esimene abinõu võiks aga vast mõjuda lina külvipinna tagasimineku, eriti praeguste madalate hindade juures. Teiselt poolt kuulsin ka, et meie klassifikatsioon tõesti veidi nõrk olevat, halvem kui Lätil, kuid erilist muutmist ei pooldatud; turg arvestavat ise seda ja määravat ka vastava hinna. Ka Võru lina pehmus ei olevat takistuseks, üksikud firmad eelistavat niisugust, näit. olevat Ameerika ostjad need, kes pehmet Petseri-Võru lina nõudvat ja kellele saadetakse ainult Võru lina ja ostjad olevat kaubaga rahul.

Kokkuvõetult on väljaveatud optimistlikud, oodatakse paremaid hindu. Viimaste teadete järgi on nõudmine endiselt vaikne, kuid mitmest kohast teatatakse linase riide turu paranemisest.

## Majandusellu puutuvaid seadusi ja määrusi.

15. detsembril 1932. a. võeti vabar. valitsuse poolt vastu „Riigikassa puudujääkide katteks ja tööpuuduse vastu võitlemiseks ning tööviimaduste soetamiseks aruandvatelt ettevõtetelt võetava erimaksu määrus“ („R. T.“ nr. 96 — 20. dets. 1932. a.), millise määruse järgi kuuluvad erimaksuga maksustamisele kõik ärimaksu alla kuuluvad aruandvad ettevõtted, mis otsemaksude seaduse (VSK V §-d) §§ 509 ja 574 tähendatud, samuti I järgu kaubanduslikud ning esimese kuue järgu tööstuslikud ettevõtted, mis ei ole kohustatud avalikult aru andma.

Vastastikused kindlustusseltsid, kelle tegevuspiirkond ületab ühe maakonna piirid, kuuluvad erimaksuga maksustamisele, kuigi nad ärimaksu alla ei kuulu.

Erimaksust on vabad: krediitasutused, kinoteatrid, trahteriasutused, maiusainete maksuga ja tubakaaktsiisiga maksustatavate ainete tööstused; samuti ka ettevõtted, mis 1933. aastal ei tegutse.

Maksustamiskord ja normid on määruses üksikasjaliselt ette nähtud. Määrus on avaldatud „Riigi Teatajas“ nr. 96 — 20. dets. 1932. a.

## Kaupade kvaliteedi selgitamise ja õiglaste hindade maksmapanemise määrus.

15. detsembril 1932. a. vabariigi valitsus võttis vastu „Kaupade kvaliteedi selgitamise ja õiglaste hindade maksmapanemise määruse“, mille põhjal majandusministeeriumi juure määratakse hindade komissar, kel on õigus kaupade kvaliteedi selgitamiseks ja omahinna kindlakstegemiseks võtta ette revideerimisi tööstusettevõtetes, ärides ja kaubaladudes.

Ettevõtte omanik või ta volinik on kohustatud esitama revidendile revideerimiseks ettevõtte äriaraamatud ja vastavad dokumendid ning andma tarvilisi seletusi ja proove, kuivõrd see on vajaline valmistatavate või müüdavate kaupade oma- või sisseostuhinna selgitamiseks või nende kvaliteedi kindlaksmääramiseks.

Määruses on toodud ka protestimise kord komissari otsuste vastu, kaubahindade korraldamise komisjoni koosseis ja töötamise viis jne. Määrus ise on avaldatud „Riigi Teatajas“ nr. 96 — 1932. a.

## Eksporteeritava imistatud riide valmistamisel tarvitatud keemiaainete sisseveotollimaksu tagasimaksimise määrus.

(R. T. 96 — 1932. a.)

Selle määruse järgi, mis maksuma pandud tolliseadustiku § 235 põhjal, peavad eesti tehased

määrusega antava soodustuse kasutamiseks oma imistatud riide väljaveol selle andma üles läbilaskvale tolliasutusele revideerimiseks üldises korras, lisades juure spetsifikatsiooni täpsete andmetega kauba kohta ja ülesandekirjas avaldama palve, et tagasi makstaks sisseveotollimaks imistatud riide valmistamisel tarvitatud keemiaainete eest.

Selle määruse maksmahakkamisega kaotab maksvuse R. T. 70 — 1930. a. avaldatud määrus eksporteeritava impregneeritud riide valmistamisel tarvitatud kemikaalide sisseveotolli tagasimaksimiseks.

Edasi on samas Riigi Teatajas (nr. 96 — 1932. a.) avaldatud veel:

- 1) Tallinna linnatapamaja taks;
- 2) Sundmäärus kinnisvara tulude üle teadete andmise kohta Nõmme linnas;
- 3) Muudatused ja täiendused sundmääruses kauplemise aja, juukselõikamise ning habemeajamise tööstuses töötamise kohta Nõmmel ja
- 4) Juhtnõõrid kinnisvarade hindamiseks Otepää alevis.

# Kaubandus-tööstuskoja teateid.

## Kaubandus-tööstuskoja väikekaubanduse sektsioon ja Üler. Kaupmeeste Seltside Liit.

Kaubandus-tööstuskoja väikekaubanduse sektsioon oma täiskogu koosolekul 9. detsembril 1932. aastal arutas Üleriikliku Kaupmeeste Seltside Keskliidu tegevust niivõrra, kui see riivab väikekaupmeeste huve. „Keskliidu Teadetes“ 3. det. nr. 5 ilmus artikkel pealkirjaga „Põhiärimaks õiglasemaks“, milles keskliidu häälekandja soovib väga tunduval määral tõsta põhiärimaksu väikekaupmeestele. Teatavasti on juba praegu osa väikekaupmehi oma suuresti kokkukuivanud äritegevuse tagajärjel sattunud raskustesse ja neid ähvardab äritegevuse lõpetamine. Kui nüüd

veel tõsta tunduvalt neile põhiärimaksu, siis tõukab see väikekaupmehed veelgi raskemasse seisukorda.

Edasi leiab väikekaubanduse sektsioon, et keskliit ka muis küsimustes talitab väikekaupmeeste huvide vastaselt. Nii on keskliit püüdnud kauplussellide ja kauplusõpilaste seaduseelnõu laiendada ka väikekaupmeestele, mida väikekaubanduse sektsioon ei saa kiita heaks.

Ülaltähendatud põhjustel otsustas Kaubandus-tööstuskoja väikekaubanduse sektsiooni üldkoosolek üksmeelselt mõista hukka Üleriikliku Kaupmeeste Seltside Liidu senise tegevuse väikekaupmeeskonna suhtes, millise otsuse sektsiooni esimees hr. A. Erit tegi teatavaks ka koja pea-koosolekul 9. detsembril m. a.



## Kaubandus-tööstuskoja juhatusse seletus pangatehinguilt võetava ajutise maksu määruse asjus.

Kaubandus-tööstuskoja juhatusel on teatavaks saanud, et mõned kojale vaenulised isikud levitavad äri-ringkondades kuuldusi, nagu oleks koda soovitanud välismaa firmadega seoses olevaid pangatehinguid ka tagantjärele maksustada ega ole küllaldaselt kaitsnud eesti majandus-ringkondade huve pangatehinguilt võetava ajutise maksu määruse kava arutamisel.

Koja juhatus kinnitab sinkohal, et need kuulujutud on algusest lõpuni ilma tõelusest.

Koja esindajad juhtisid õigel ajal valitsuse esindajate tähelepanu sellele, et lubamatu oleks võtta maksu pangatehinguilt, mida toimitakse endiste kaubavõlgade tasumiseks. Valitsuse esindajad nõustusid koja seisukohtadega, et kohustused, milleks valuuta nõudmised kuni 1. det. s. a. Eesti Pangas on registreeritud, tulevad jätta maksust vabaks, ja lubasid määrusse võtta vastava erandi.

Samuti on jätud tagajärjeta koja esindajate märkus, et määruse kavas (samuti nagu määruses) ettenähtud maksu sissenõudmise viis krediit-asutistele tekitab raskusi.

Koja juhatus on otsustanud uuesti korrata oma ettepanekuid ja loodab, et vahepeal tegelikult ilmsiks tulnud raskused niivõrd kinnitavad koja soove, et neid arvestatakse.

Koja juhatus palub kaupmehi ja tööstureid hankida informatsiooni koja tegevuse kohta koja juhatuselt, kes igal ajal on valmis informatsiooni andma, mitte aga uskuda sihilikke kuulujutte.

Kaubandus-tööstuskoja juhatus.

## Äride register detsembrikuu esimesel poolel.

### Registreeritud firmad:

- Johannes Abel, Tartu, Õnne 21, toiduainete- ja piimakauplus.
- August Annus, Pärnu, Rüditi 25, riidekauplus.
- Anna Annusberg, Pärnu, Poska 15, toiduainetekauplus.
- Tõnis Bergmann, Ruhijärve jahuveski, Polli v.
- Julius Dehn, Kongota v., juustutööstus.
- Aleksander Einberg, Tallinn, Suur-Tatari 44, toiduainetekauplus.
- Anna Elblaus, Tallinn, Luha 20, turbamüük.
- Laskeriistadekauplus Ellert, Rakvere, Tallinna 16, ainuisiklik äripidaja Marta Ellert.
- Jaan Haav, Harku v., Mustjõe, toiduainetekauplus.
- Friedrich Kinger, Palupera v., metsatööstus.
- Rudolf Klaus, matmistarvetekauplus, Narva, Posti 73.
- Jaan Käis, Tartu, Võru 57, toiduainetekauplus.
- Jüri Laur, Orajõe v., metsa ülestöötamine; prokurist Anton Laur.
- Julie Leetsmann, Tallinn, Narva mnt. 13, kübaraäri.
- Hugo Lokk, Tartu, Väike-Tähe 5, põllusaaduste ja vilja ost-müük.
- Peeter Lokk, Tallinn, Suurtüki 1, liha-kauplus.
- Johannes Luberg, Väinjärve v., Vao as., jahu- ja saeveski.
- „Ate-Palace“ Harald Luig, Pärnu, Vee 2, kinoteater.
- Helga Mannas, Tallinn, Jakobsoni 24, tapeedi- ja kirjutusmaterjalikauplus.
- Emilie Moor, Tartu, Veski 28, kondiitritööstus.
- Heiner Mustkivi, Tallinn, Suur-Pärnu mnt. 26, toiduainetekauplus.
- Truba veski Leon Möldri, Villo v., jahuja saeveski.
- Herta Palm, Tartu, Maarjamõisa 38, kohvik ja söögimaja.
- Juhan Pedius, Tartu, Puiestee 28, toiduainetekauplus.
- „Sumurum“ Rudolf Plaksin, Pärnu, Supeluse 10, tehnokeemiatööstus.
- Mihkel Põntson, Tallinn, Sõja 11-b, toiduainete- ja piimakauplus.
- Kirjastus „Idee“ H. Rahamägi, Tallinn, Vana-Posti 8-3.
- Klišeetööstus Voldemar Rebane, Tallinn, Aia 4.
- Jüri Reinhaus, Tallinn, Juureveo 14, lihakauplus.
- Peeter Reissar, Viljandi, Kirikumõisa 15, toiduainetekauplus.

31. Gleb Rodionov, pagari- ja kondiitriäri ning kohvik „Hea Maitse“, Narva, Suur 22.
32. Minna Schames, Tallinn, Pikk 30, kübaraäri.
33. Emilie Sedgis, Tartu, Õnne 18—3, kleidiõmblemine.
34. Elfriede Songisepp, Tartu, Uueturu 7, liha- ja vorstikauplus.
35. Johannes Thalström, maalritööstus, Narva, Seene 5.
36. Juhan Toom, Tartu, Narva 25, nõõritööstus, prokurist Julius Toom.
37. Alfred Trei, Tallinn, Suur-Karja 6, kivi-, klaas- ja emaainõudekauplus.
38. Pagariäri „Merkur“ Leonore Vaher, Narva, Suur 28.
39. Valter Vain, Tallinn, Tina 20, liha-kauplus.
40. Virula vesiveski Tõnis Ventsel, Tori v., viljajahvatus.
41. Elfriede Zimm, Narva, Joala 10, pagari- ja kondiitriäri, kohvik.
42. Emilie Zuppur, Tallinn, Allika 10, toiduainete- ja piimakauplus.
8. „Juhus“ A. Frenner, pruugitud riiete ja juhuslike asjade kauplus üle viidud Suur-Tartu mnt. 42 samale tänavale 51—2.
9. Richard Glassmann, Tartu, Suurturg 1, šokolaadi- ja marmelaaditööstus, avatud Tallinnas, Pikk 3, koloniaalkauplus.
10. Gertrud Habicht jätkab äritegevust avades Tallinnas, Viru 11, šokolaadi- ja kompvekikaupluse.
11. Heinrich Juksar jätkab äritegevust avades Tallinnas, Vilmsi 13, toiduainete-kaupluse.
12. Hans Kuldsepp üle viinud pagariäri Kavilda vallast Elva, Pikk 1.
13. Eduard Kuusing üle viinud toiduainete-kaupluse Sambla tänavalt 2 Õle 28, Tallinnas.
14. Nikolai Langebraun üle viinud portselani dekoreerimise tööstuse Ahju tänavalt 4 Vene 12, Tallinnas. Firma nimetuseks on „Tallinna Portselan-Dekoortööstus N. Langebraun“.
15. Pauline Lepp jätkab äritegevust avades Tallinnas, Uus 31, toiduainete-kaupluse.
16. O.-ü. Mootor, Tallinn, Kopli 38—1, juhatusesse kuuluvad Viktor Kargaja, Eduard Aule ja Eduard Kasvandik; prokuura antud Voldemar Freivald'ile.

#### Registreeritud muudatused:

1. P. Ala ja Ko., Suuremõisa v., Partsi as., jahu- ja saeveski; lahkunud täisosanik Leena Regi.
2. Evdokia Baumann üle viinud toiduainete-kaupluse Leegi tänavalt 22 Õitse 7-a, Nõmmel.
3. Mihkel Baumverk jätkab äritegevust avades Tallinnas, Keemia 3, lihakaupluse.
4. Johann-Friedrich Blumberg jätkab äritegevust avades Tartus, Riia 22-a, agenduuräri rohu, värvi ja kosmeetika alal.
5. Karl Dreier jätkab äritegevust avades Tartus, Herne 6, toiduainete-, piima- ja õllekaupluse.
6. A.-s. Dvigatel, Tallinn, Vilmsi 50—79, likvideerimisele asunud. Likvideerimiskomisjoni liikmeiks valitud vann. adv. V. Johanson, R. Kuusner ja J. Treifeldt.
7. Julius Eisen ja Ernst Vellig müüsid oma Kuresaares, Turuplatsil, asuva rohu- ja värvikaupluse Gertrud Vellig'ile, kes tegutseb firma all „Omnia“ Vellig; prokuura antud Ernst Vellig'ile.
17. Elsa Muchel üle viinud õmblustöökoja Turu tänavalt 9 Lodja 13-a, Tartus.
18. Tehnikabüroo Hermann Oesterlein, Tallinn, Vene 11, Carl Brümmer'i prokuura kustunud.
19. Eduard Padar jätkab äritegevust avades Tartus, Holmi 7, pruugitud asjade kaupluse.
20. Marie Paulner jätkab äritegevust avades Tallinnas, Väike-Pärnu mnt. 36, söögi-saali.
21. Jüri Peterson, keemiatööstus, Tartu, Väike-Tähe 5—4, firma nimetus muudetud järgmiselt: „Jüri Peterson, keemiatööstus „Orion“.
22. Jalanõudekauplus „Uranus“ J. Pöder, asub Tallinnas, Valli 2 (endine asukoht Tallinn, Müürivahe 9).
23. Jakob Roosimägi lõpetas Tallinnas, Suur-Tartu mnt. 78 asunud toiduainete-kaupluse ja avas samasuguse kaupluse Tallinnas, Paldiski mnt. 44.
24. K. A. Rütman & Co. üle viidud Estonia puisteelt 13 Jaani 9, Tallinnas.

25. A. Schütz ja F. Berg, Võru, Tartu 11-b, riidekauplus; lahkunud täisosanik Felix Berg; ainuisklikku äripidajana jätkab tegevust Arved Schutz firma all „Arved Schütz“.
26. Hermann Stolzmann üle viinud rätsepätöökoja Pikalt tänavalt 1 samale tänavale 4d—3, Tallinnas.
27. Rudolf Talts jätkab äritegevust avades Tallinnas, Vesivärava 20-d, piimakaupluse.
28. Salme Tamm üle viinud toiduainete- ja piimakaupluse Mäe tänavalt 31 Vladimiri 5, Tartus. Avatud ka õllemüük.
29. Josep Vernomasing jätkab äritegevust avades Võrus, Kreutzwaldi 28, toiduainetekaupluse.
30. Olga Viir lõpetas Tartus, Peetri 50, asunud piimakaupluse ja avas Tartus, Puiestee 69, toiduainetekaupluse.
14. Toomas Lätt, Viljandi, Vaksali tän., puuladu.
15. Alma Mašerenok, Tallinn, Narva mnt. 13, kübaraäri.
16. Hans Mikkor, Harku v., Mustjõe, toiduainetekauplus.
17. K. G. Molodzov, Tallinn, Viru 6, jalatööde-, pesu- ja pudukauplus ning jalatööde- ja õmblustööd.
18. Jalaõudekauplus „Buffalo“ K. Molodzov, Tallinn, Väike-Karja 5.
19. Saapakauplus „Salamander“ K. Molodzov, Tallinn, Harju 26.
20. Julie Mussak, Tallinn, Väike-Pärnu mnt. 36, söögisaal.
21. Johan Must, Nõmmel, Suur-Pärnu mnt. 82-b, ehitusmaterjalidega ja küttepuudega kauplemine. Kontor Tallinn, Harju 17—1
22. Helene Mustkivi, Tallinn, Suur-Pärnu mnt. 26, toiduainetekauplus.
23. Veera Molder, Tartu, Peetri 24, toiduainetekauplus.
24. „Grand-Hotell“ A. Ormisson, Viljandi, Suurturg 8.
25. Leonhard Pappel, Mõisaküla, Kesk 14-a, pagariäri.
26. Pauline Pendt, Narva, Vestervalli 2, kompvekikauplus.
27. Gustav Pertmann, Tallinn, Uus 5, toiduainetekauplus.
28. O. Pezold ja A. Kask, Tallinn, Bekkeri tehas 57, vorstitööstus.
29. Karl Pliimann, Tallinn, Paldiski mnt. 44, segakauplus.
30. Leida Rink (Villems), Tartu, Puiestee 28, toiduainetekauplus.
31. Aleksander Riterovskiy, Olustvere v., koloniaalkauplus.
32. Karl Rosenberg, Tallinn, Vilmsi 13, toiduainetekauplus.
33. Kirjastus „Raamatu Sõber“ H. Rudzhit, Tallinn, Pikk 36.
34. Helene Seeberg, Tallinn, Tina 20, liha-kauplus.
35. Marie Tehver, Viljandi, Kirikumõisa 15, toiduainetekauplus.
36. Lovisa Tennosar, Tartu, Raekoja 14, toiduainete- ja piimakauplus.
37. Salme Vahter, Tallinn, Vesivärava 20-d, lihakauplus.

#### Tegevuse lõpetamine registreeritud:

1. Elfriede Akmann, Tallinn, Valli 2, saapakauplus.
2. Franz Berg, Tartu, Herne 6, toiduainete-, piima- ja õllekauplus.
3. Jüri Freymann, Tallinn, Suur-Pärnu mnt. 38, toiduainetekauplus.
4. Ernst Götttsch, liha- ja vorstikauplus „Central“, Tartu, Uueturu 7.
5. Melanie Hirsch, Tallinn, Kodu 18, lihakauplus.
6. Marta Huul, Tallinn, Suur-Juhkentali 41, toiduainetekauplus.
7. Albert Jagusson, Tartu, Lao 2, autokummi-parandustöököda ja Sootaga vald, koloniaal- ja õllekauplus.
8. Pauline Januska, Tallinn, Suur-Tatari 44, toiduainetekauplus
9. Hugo Juksar, Tallinn, Oskari 33, puude- ja turbamüük.
10. Villem Kiis, Tartu, Narva 26, toiduainetekauplus.
11. Tallinna kummivabrik „Vulkan“ J. Kirsch, V. Koplus & Ko., Tallinn, Kopli 9.
12. Heinrich Laasner, Tallinn, Jakobsoni 24, tapeedi- ja kirjutusmaterjalikauplus.
13. August Laumets, Kudina v., talurahva-kauplus.

## Abieluvaranduse lahutamise lepinguid.

Varanduse lahutajate nimed	Mis ajast	Riigi Teat. lisade nr. nr.	Elukoht
Martin, Adolf Jakobi p. ja tema abik. Alma-Leontiine . . . . .	28. X 1932	R. T. lisa 20. XII 32 nr. 100	Tartus, Riia mnt. 20.
Leinbock, Andreas Johani p. ja Luning, Marie-Sofie . . . . .	7. IX 32	"	Toolama vald, Ruusa j.
Roma, Aleksander-Villem ja tema abik. Ella-Luise . . . . .	25. X 32	"	Tartus, Roosi uul. 24.
Zirkel, Karl Jaani p. ja tema abik. Johanna-Pauline . . . . .	18. X 32	"	Tartumaal, Elistvere v.
Uibo, Jaan Otto p. ja tema abik. Marie Hansu t. Suntsel, Johannes Sohvi p. ja tema abik. Amalie Adami t. . . . .	25. X 32	"	Võrumaal, Mõniste v.
Saar, Jaan Augusti p. ja tema abik. Anna-Marie Sagurski, Voldemar ja tema abik. Marie Jaani t. Anier, Olev Käsperi p. ja tema abik. Hilda Jaani t. . . . .	1. XI 32	"	Tartus, Elisabeti 14.
Rätsep, August Pauli p. ja tema abik. Alide Joosepi t. . . . .	26. X 32	"	Võrumaal, Urvaste v.
Peerna, Karl Augusti p. ja Silbek, Hilda Elfriede . . . . .	1. X 32	"	Tartumaal, Jõgeva v.
Teder, Arthur ja Otsus, Hilda Kusta t. . . . .	15. X 32	"	Valgas, Põllu uul. 3.
Lii, Wilhelm ja tema abik. Ida-Marie Jaani t. Ant, Mart Jakobi p. ja tema abik. Ludmilla Gustavi t. . . . .	31. X 32	"	Tartus, Kalmistu 63.
Kõiv, Hans ja tema abik. Linda, sünd. Zilmer Nugin, Paul Karli p. ja tema abik. Marie Jaani t. . . . .	20. IX 32	"	Tartus, Tööstuse 9.
Visnap, Martin Juhani p. ja tema abik. Marta Hinzenberg, Edgar ja tema abik. Marta . . . . .	22. X 32	"	Võrumaal, Aleksandri v.
Siim, Jaak Kaarli p. ja Olberg, Hilda Augusti t. . . . .	31. X 32	"	Kavastu v.
Pahk, Eduard Mardi p. ja tema abik. Ekaterina Isak, Jaan Andrese p. ja tema abik. Marie Jaagu t. . . . .	28. IX 32	"	Vastsemõisa v.
Kõssel, Vilhelm Hendriku p. ja tema abik. Anna Hansu t. . . . .	12. X 32	"	Pärnumaal, Polli v.
Martikan, Josef Josefi p. ja tema abik. Erna Jaani t. . . . .	30. IX 32	"	Holstre v.
Värav, Hendrik ja tema abik. Leena, sünd. Toodo . . . . .	18. X 32	"	Pärnus, Riia t 48.
Tapp, Nikolai Jaani p. ja Laasen, Tatjana Jaani t. Kepp, Peeter ja tema abik. Olga, sünd. Schelbach Rei, Aleksei ja Rohusaar, Leontine-Agathe . . . . .	26. X 32	"	Aidu v.
Kesküll, Gustav-Rudolf ja tema abik. Liisa . . . . .	27. IX 32	"	—
	26. X 32	"	Pärnumaal, Talli v.
	31. X 32	"	Pärnus, Jõe t. 2.
	6. IX 32	"	Pärnumaal, Tõstama v.
	18. X 32	"	Pärnus, Promenadi 3.
	5. XI 32	"	Pärnumaal, Pati v.
	24. V 32	"	—
	14. X 32	"	Lehtse v. Pruuna k.
	25. IX 32	"	Lehtse v.
	1. XI 32	"	Virumaal, Avanduse v.

## Majanduslikke teateid kodu- ja välismaalt.

### Üleriikliku X juubelilaulupeo ajal tahetakse korraldada ka „Eesti nädal“.

Eesti telegraafiagentuur on üles võtnud küsimuse, korraldada laulupeo ajal tuleval suvel ka „Eesti nädal“. Sel puhul pöördus ETA Kaubandus-tööstuskoja poole küsimusega, kuidas koda omalt poolt suhtub „Eesti nädala“ korraldamise küsimusse. Koda põhimõtteliselt pooldab „Eesti nädala“ korraldamist laulupeo ajal, kuid arvab, et küsimuse lõplik otsustamine ja eeltöödele asumine peaks sündima hiljem.

### Koja annetus tööpuuduse all kannatajaile anti hr. riigivanemale edasi.

Teatavasti otsustas Kaubandus-tööstuskoja peakoosolek 9. detsembril s. a. annetada koja summadest Kr. 10.000,— tööpuuduse all kannatajaile toetuseks, andes selle summa hr. riigivanema käsutusse.

Selle otsuse täitmiseks käisid koja juhatuses abiesimees H. Kolts ja koja direktor M. Hurt 16. dets. hr. riigivanema jutul ja andsid edasi vastava summa toetuseks töötuile üle riigi hr. riigivanema äranägemisel.

Seejuures juhtisid koja esindajad hr. riigivanema tähelepanu sellele, et praegu on väga raskeisette tingimustesse sattunud teenistusega olevad äri- ja kontoriteenijad oma perekondadega, kellel raske on leida ka hädaabitööd, nagu seda võimaldatakse lihttööliste.

### Kaubandus-tööstuskoda hakkab korraldama St. Kanuti Gildi maja.

Teatavasti tegi Kaubandus-tööstuskoja peakoosolek juhatusel ülesandeks kasutada ära kojale kuuluv endine St. Kanuti Gildi maja koja keskasutuse ja sektsioonide paigutamiseks. Ühtlasi volitas peakoosolek koja juhatus kiireimas korras teostama ümberehitamisi ja vajalisi remonte. Koja juhatus moodustas kolmeliikmelise tehnilise komitee, kuhu valiti liikmeiks koja esi-

mees J. Puhk, juhatusel liige ins. Alfred Sinisoff ja nõukogu liige Karl Mikita. Komitee on nõuandvaks orgaaniks koja juhatusel ja tema ülesandeks on üksikasjaliste kavade ja eelarvete koostamine peakoosoleku poolt lubatud krediidi piires.

### Võru-Valk-Petseri jaoks Kaubandus-tööstuskoja esindus.

Võru Eesti Kaupmeeste Seltsi poolt võeti üles küsimus koja esinduse asutamise kohta Võrus. Kaubandus-tööstuskoja juhatus kaalus seda küsimust oma koosolekul 14. dets. 1932. a. ja asus põhimõtteliselt jaatavaile seisukohale. Koja esindus oleks mõeldud Võru-Valk-Petseri äriühing-kondadele ja esinduse asukoht oleks Võrus. Eeltööd ruumide leidmiseks on käimas.

### Linaturu seisukord.

Linaturg Belgias. Praegune seisukord Belgia linaturul on täiesti ebanormaalne. Hoolimata sellest, et niihästi Eestist kui ka Nõukogude Venest, Lätist, Leedust ja Poolast saabub teateid selle kohta, et käesoleva aasta saak on tunduvalt vähem eelmise aasta omast, ei mõju see ostjatele põrmugi ergutavalt. Seda ostjate ükskõiksust tuleb peamiselt seletada sellega, et peale 50% short-time sisseseadmist ketrustehastes, tarvidus tooraine järele märksa on vähenenud.

Korralikku linahinna tõusu takistavad kaks tähtsat asjaolu. Esiteks ei taha lõnga hinnad kuidagi ajutiselt manifesteerivaid linahindade tõuse kaasa teha. Kudumistehased teevad kõik, mis iganes on nende võimuses, et hoida lõngahinda võimalikult madalal. Teiseks takistavaks elemendiks on asjaolu, et lina suhtes puudub praegu sarnane olukord, mida võiks nimetada stabiilseks turuks. Linahinnad kõiguvad ebamääraselt müüja fantaasiast ja spekulatsioonihast turgatuna. Isegi ühel ja samal ajal üht ja sama kaup pakutakse täiesti lubamata hinnavahedega. Nii näiteks müüdi hiljuti Eestist Võru-Petseri £ 33.— cif Gent kohe saadav partii, maksutingimused — aktsepteeritud veksel 90 päeva peale, kaalumise vannutatud kaalujate poolt Gendis, ja sel ajal oli Belgias koteeritud hinnaks £ 36.— kuni 37.— samalt linalt. Sarnased nähtused sunnivad Belgia ostjaid arvama, et müüjad nähtavasti tar-

gemaks peavad praegu igal juhtumil müüa ja neil hinna tõusule on vähe lootust. On ju ka võimalik, et siin on tegemist lihtsa spekulatsiooniga.

Eesti linasorte tuntakse Belgias hästi. Viimasel ajal kurdetakse aga meie praakijate üle. Soovitatav on panna edaspidi rohkem rõhku järjekindlusele praakimisel. Sama maksab ka takkude kohta. Kodilite-takkudele leidulks siin head turgu, kuid selle juures ei tuleks meie müüjail kinni pidada ametlikest koteerimisist, mis on tehtud vene takkude järgi, vaid püüda kokku leppida Belgia ostjatega nii soodsalt kui võimalik

**Vene lina turustamine.** Milliseks kujunevad võimalused müüa lina, oleneb teatavasti väga suurel määral sellest, milline on linasaak Venemaal ja kuidas seda turustatakse. Kuna venelased ise on väga tagasihoidlikud andmete andmisega, on võimalik teha vaid kaudseid järeldusi. Nende kohaselt võib oletada, et linasaak Venemaal käesoleval aastal on vähe rahuldav ja et venelased ei tõtta linasaagi realiseerimisega. Kui need oletused peaksid osutama õigeiks, võiks sellest loota kergendust meie linaekspordile.

## Soome:

**Kartuliturg Soomes.** Kartuliturul on hinnad jälle veidi paranenud. Praegu müüakse turul kartuleid Smk. 55.—hektoliiter, s. o. umbes 80 penni kg eest.

**Piiritusetööstus Soomes.** Katsed kodumaa kartulitest piiritust valmistada näivad nüüd lõplikult ebaõnnestunud olevat. Alkoholiilike on loobunud kavast tarvitada piiritusevalmistamiseks kartuleid toorainena. Tulevikus hakatakse Soomes piiritust valmistama maisist. On kuulda, et N. Venega on saavutatudki soodus kokkulepe maisi ostu suhtes vahetuskaubanduse põhimõtte alusel. Kuuldavasti on juba esmenne maisi ostuleping tehtud 1000 tonni peale, mille hinna Soome tasub oma karjasaadustega vastavas väärtuses. Et sarnane kaubavahetus Soome põllumajandusele on väga kasulik, väheneb meie piirituse mahutamise võimalus Soome turule.

**Alkoholi müügisteaduse muutmine Soomes.** Alkoholi müügisteadust muudeti eduskunna poolt. 12. detsembrist astus muudatus jõusse ja nüüd ei ole enam karskeid päevi alkoholimüügis. Alkoholiilike kauplused on nüüd avatud iga äripäev

kella 10—17 ja laupäevil ja pühade eelpäevil kella 10—14.

**Bensiini valmistamine turbast Soomes.** Soome keemikute selts korraldas 7. skp. keemiaprof. G. Komppa austamisõhtu tema teenete eest teaduse alal. Muuseas kõneldakse, prof. Komppa olevat teinud leiduse, mille abil on võimalik muuta turvast kõrges kuumuses suure rusuvuse all vesiniku gaasi abil söevesinikuks, nagu bensiin ja masinaõlid. Leidja väidab, et tema meetod on majanduslikult tasuv ja palju odavam süsivesiniku saaduste valmistamise viis kui sakslaste kivisöe ümbertöötamise meetod.

## Rootsi:

**Kartulitollimaksu hakkamine Rootsis.** Kartulitollide kohta Rootsis, mis teatavasti kevadisel Riksdagi istungil vastu võeti, teatatakse Stockholmist, et kuninga määruse järgi 4. nov. s. a, mis astub jõusse 1. jaanuaril 1933, muudeti Rootsi 4. oktoobri 1929. a. tollitariifi järgmiselt:

Tollitar. nr. 51 — toores (mitte värske) kartul, mis sisse tuleb 1. jaanuarist 31. juulini — 1 kr. 100 kg.

Sama toll on maksev ka nr. 50 — toore värske kartuli kohta, mis sisse tuleb juulikuu jooksul. Teatavasti tõsteti värske kartuli tolli, mis sisse tuleb 1. jaan. 30. juunini, 31. jaanuari 1932. a. tollimuudatusega 2.50 kroonilt 10 kroonile 100 kg. Seega oli juulis sissetulevate värske kartulite toll tunduvalt madalam.

Eesti kartuli sissevedu puudutab peamiselt vaid nr. 51 all ettevõetud tollimääramine 1 kr. 100 kg-lt senise tollivabaduse asemel.

## Eesti-Brasiilia leping.

10. detsembril s. a. astus jõusse Eesti-Brasiilia vaheline kokkulepe, millega kumbki riik kindlustab teisele enamsoodustatud riigi käitluse. Seega tollitakse meie kaubad Brasiilias, samuti Brasiilia kaubad meil, minimaaltollimääradega seniste maksimaaltollimäärade asemel. Meie eksportkaupadeks Brasiiliasse on eeskätt tselluloos ja paber, kuna importkaupadena Brasiiliast tuleksid arvesse kohv, parkimisekstraktid, toorained.

## Tolliteateid.

### Mida tuleb tollirevidentidel kaupade tollimisel pidada silmas.

#### Maksudevalitsuse direktori ringkiri.

Kaupade tollimisel tuleb sagedasti ette juhtumeid, et ühesugust kaupa tollitakse mitmete tollitariifi §§-de järgi.

Eeltähendatud pahe põhjuseks on asjaolu, et revidentidel ei ole kauba revideerimisel ühtlast lähtepunkti kauba iseloomu kindlaksmääramisel.

Osa revidente läheb välja kauba otstarbest, milleks ta valmistamisel määratud, teine osa revidente aga läheb välja oletustest, milleks kaupa üldse võib tarvitada.

Ühtluse saavutamiseks tuleb tollirevidentidel kauba revideerimisel minna välja seisukohast, milleks (mis otstarbeks) kaup on tegelikult valmistamisel määratud. Näiteks toon ette mõned juhtumid:

#### 1) Tuuakse sisse hambaharjad.

Revidendil tuleb määrata kindlaks, mis otstarbeks on määratud valmistamisel sissetoodud kaup. Käesoleval juhtumil hammaste puhastamiseks ja on seega hambaharjad. Nüüd tuleb teha kindlaks, kas on hambaharjade jaoks eri § tollitariifis. Hambaharjad on tollitariifi § 46-s nimetatud, seega tuleb neid tollida § 46 järgi. Sama kauba tollimisel ei tohi aga väljuda seisukohast, et sissetoodud kaup kujutab enesest harja, mida võib tarvitada peale hammaste puhastamise ka mujal, näiteks kellade, uuride jne. puhastamisel, ja seega tuleks teda tollida kui harjast teost eraldi nimetamata.

#### 2) Teine näide:

Tuuakse sisse jalgratta rattaid.

Revident teeb kindlaks, et need rattad on määratud valmistamisel jalgrataste jaoks, seega on jalgrataste osad. Nüüd leiab revident, et jalgrataste osade jaoks on t. t. eri § ja nimelt § 173 p. 7-b. Seega kuulub kaup. t. t. § 173 p. 7-b alla.

Tollirevident ei tohi aga väljuda seisukohast, et sissetoodud rattaid võib tarvitada peale jalgrataste veel kärude, lastevankrite, haigevankrite jne. juures, seega tuleb tollida materjaali järgi, sest see ei kuulu ühegi kindla § alla,

või tuleb tollida § 173 p. 7-a järgi kui p. 1—3 nimetatud sõidu- ja veoriistade eraldi nimetamata osad.

#### 3) Kolmas näide:

Tuuakse sisse haamri puust varred.

Revident teeb kindlaks, et on tegemist haamri vartega — seega käsitööriistade osadega. Käsitööriistad on t. t. § 161 tähendatud. T. t. § 161 näeb ette ainult käsitööriistu, mitte aga nende osi, seega haamri varred ei käi § 161 alla. Käsitööriistade osade jaoks aga eri § ei ole. Tähendab, haamri varsi tuleb tollida materjaali järgi. Puust teosed alluvad § 61-le. Seega kuuluvad haamri varred § 61 alla.

#### 4) Neljas näide:

Tuuakse sisse raadio valjuhääldaja magneetid.

Tollirevident teeb kindlaks, et sisse toodi raadio valjuhääldaja magneetid, seega valjuhääldaja osad. Magneetid on ette nähtud t. t. § 169 p. 1 ja valjuhääldaja osad t. t. § 169 p. 11. Seega tuleb revidendil valida, missuguse punkti alla kuulub valjuhääldaja magneet. Võttes arvesse, et tollitariifis on sissetoodud kauba kohta kindel punkt ja nimelt p. 10 — valjuhääldaja osad, erandit aga valjuhääldaja osa — magneedi — kohta ei ole tehtud, siis tuleb revidendil seda tollida kui valjuhääldaja osa. Revident ei tohi aga väljuda seisukohast, et magneetid on t. t. § 169 p. 1 nimetatud ja seega kuuluvad kõik magneetid selle punkti alla, olgugi et kujutavad enesest mõne asja osa, millele tollitariifis olemas vastav § ja punkt. Magneetide — p. 1 alla kuuluksid siis harilikud magneetid, mis ei kujuta enesest mõne asja osa või kui selle kauba osad tollitakse materjaali järgi.

#### 5) Viies väide:

Tuuakse sisse raadio transformatorid.

Tollirevident teeb kindlaks, et tegemist on raadio transformatoriga — seega raadioaparadi osaga. Raadioaparadi osad on ette nähtud t. t. § 169 p. 11. ja elektritransformatorid t. t. § 167 p. 11. Seega tuleb revidendil valida, missuguse § alla kuulub tollitav kaup.

Et raadioaparadi osad on tollitariifi § 169 p. 10 otsekohe nimetatud ja erandit ei ole tehtud raadioaparadi transformatori kohta, siis tuleb raadio transformator tollida kui raadio





## Toiduainete turg.

## London.

Nisu, kaal — 496 Ingl. naela = 225 kg.		
Northern Manitoba . . . . . sh	23/7 <sup>1</sup> / <sub>2</sub>	
Hard Winter . . . . . "	—	
Rosario Santa . . . . . "	21/—	
Jahu, kaal — 280 Ingl. naela = 127 kg.		
Manitoba . . . . . £		
Austraalia . . . . . "		
Kansas . . . . . "		
Odrad, Kanada nr. 3, kaal —		
370 Ingl. naela = 170 kg. . . sh	17/10 <sup>1</sup> / <sub>2</sub>	
California, kaal — 424 Ingl. naela = 192 kg. . . . . "	29/3	
Kaerad, kaal — 320 Ingl. naela = 145 kg.		
La Plata . . . . . £	11/3	
Canada nr. 2 . . . . . "	16/—	
21. XII. Linad, cif. per tn.		
I sort . . . . . £	100/—	
(Fair Quality) II . . . . . "	60/—	
(Low Grade) III . . . . . "	50/— 55/—	
12. XII. Bacon, kaal 112 Ingl. naela		
Iiri . . . . . sh	60/— 70/—	
Daani . . . . . "	50/— 66/—	
Hollandi . . . . . "	43/— 54/—	
Munad — 120 tk.		
Inglise . . . . . "	17/— 18/—	
Daani . . . . . "	—	
Või, per cwt. (50 kg.)		
Uus-Meremaa . . . . . "		
Austraalia . . . . . "		
Daani . . . . . "	124/—	

## Hamburg.

Nisu.		
Sisemaa, tonni eest . . . . . Rmk.	9.65—9.70	
Manitoba, cif 100 kg. eest term. fl.	—	
Western II, cif 100 kg. eest . . . . . "	—	
Hard Winter, cif 100 kg. eest term. . . . . "	4.60	
Ameerika jahu . . . . . \$	3 <sup>1</sup> / <sub>2</sub> —4	
Rukis.		
Sisemaa, tonni eest loco . . . . . Rmk.	7.75.—7.80	
Kaerad.		
Sisemaa, tonni eest . . . . . "	6.10—6.20	
Odrad, suve.		
Sisemaa, tonni eest . . . . . "		
Odrad, talve.		
Sisemaa, tonni eest . . . . . "		
Suhkur, cwt. (50 kg.)		
Hollandi, laadimisel . . . . . sh	—	
Tšehho — do . . . . . "	7/7 <sup>1</sup> / <sub>2</sub>	
Poola — do . . . . . "	7/—	
Rils, Burmah II, 50 kg. eest	9/—	
Rasv, tierces = 191 l.		
American Purelard . . . . . \$	—	
Steamlard . . . . . "	—	
Berliin.		
Või, tsentneri eest. (50 kg.)		
Sisemaa või I sort . . . . . Rmk.	113	
" " II " . . . . . "	106	
" " III " . . . . . "	97	
Eesti . . . . . "	109—111	
Läti punane . . . . . "	110—112	
" must . . . . . "	107—109	
Soome . . . . . "	106—108	
Siberi . . . . . "	113—116	

## Tallinna fondibörsi kursisedel.

New-York		21. XII 1932	22. XII 1932	23. XII 1932	24. XII 1932	28. XII 1932	29. XII 1932
1 dollar	T. — O. — M. 3.7425 3.7925	3.7450 3.7950	3.7450 3.7950	3.7450 3.7950	3.7425 3.7925	3.7425 3.7925	3.7450 3.7950
London	T. — O. 12.40 M. 12.70	12.45 12.75	12.40 12.70	12.40 12.70	12.40 12.70	12.40 12.70	12.40 12.70
Berliin	T. — O. 88.60 M. 90.60	88.55 90.55	88.65 90.65	88.70 90.70	88.60 90.60	88.60 90.60	88.65 90.65
Helsingi	T. — O. 5.40 M. 5.60	5.40 5.60	5.40 5.60	5.40 5.60	5.40 5.60	5.40 5.60	5.40 5.60
Stokholm	T. — O. 67.25 M. 69.75	67.50 70.—	67.50 70.—	67.50 70.—	67.50 70.—	67.50 70.—	67.50 70.—
Kopenh.	T. — O. 64.— M. 66.50	64.25 66.75	64.25 66.75	64.— 66.50	64.— 66.50	64.— 66.50	64.— 66.50
Oslo	T. — O. 63.75 M. 66.25	63.75 66.25	63.75 66.25	63.75 66.25	63.75 66.25	63.75 66.25	63.75 66.25
Pariis	T. — O. 14.60 M. 14.90	14.60 14.90	14.60 14.90	14.60 14.90	14.60 14.90	14.60 14.90	14.60 14.90
Amsterd.	T. — O. 150.25 M. 153.25	150.25 153.25	150.50 153.50	150.50 153.50	150.25 153.25	150.25 153.25	150.50 153.50
Riig	T. — O. 72.— M. 72.45	72.— 72.45	72.— 72.45	72.— 72.45	72.— 72.45	72.— 72.45	72.— 72.45
Zürich	T. — O. 72.10 M. 73.60	72.10 73.60	72.10 73.60	72.10 73.60	72.10 73.60	72.10 73.60	72.10 73.60
Brüssel	T. — O. 51.80 M. 53.20	51.80 53.20	51.90 53.30	51.85 53.25	51.85 53.25	51.85 53.25	51.95 53.35
Milaano	T. — O. 19.15 M. 19.80	19.15 19.80	19.15 19.80	19.20 19.85	19.20 19.85	19.20 19.85	19.20 19.85
Praha	T. — O. 11.10 M. 11.45	11.10 11.45	11.10 11.45	11.10 11.45	11.10 11.45	11.10 11.45	11.10 11.45
Viin	T. — O. — M. 53.50	— — 53.50	— — 53.50	— — 53.50	— — 53.50	— — 53.50	— — 53.50
Budapest	T. — O. — M. 65.—	— — 65.—	— — 65.—	— — 65.—	— — 65.—	— — 65.—	— — 65.—
Varssav	T. — O. 42.— M. 43.50	42.— 43.50	42.— 43.50	42.— 43.50	42.— 43.50	42.— 43.50	42.— 43.50
Kaunas	T. — O. 37.30 M. 37.90	37.35 37.95	37.35 37.95	37.30 37.90	37.30 37.90	37.30 37.90	37.35 37.95
Moskva	T. — O. — M. 193.75	— — 193.75	— — 193.75	— — 193.75	— — 193.75	— — 193.75	— — 193.75
Danzig	T. — O. 72.— M. 74.—	72.— 74.—	72.— 74.—	72.— 74.—	72.— 74.—	72.— 74.—	72.— 74.—